

УДК 657.1.012.1:336

JEL M40

DOI 10.33244/2617-5932.5.2020.42-51

Н. В. Гуріна,*к.е.н., доцент,**Університет ДФС України**e-mail: G-Nataliya@ukr.net***ORCID ID 0000-0001-9433-069X**

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КРИПТОВАЛЮТИ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ПЕРЕДУМОВА ВІДОБРАЖЕННЯ ЇЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

У статті представлені наукові позиції щодо облікового та економічного позиціонування криптовалют в Україні, узагальнено існуючі здобутки вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо дефініції поняття «криптовалюта», розмежовано поняття «криптовалюта», «гроші» та «електронні гроші».

За результатами проведеного дослідження запропоновано уточнене визначення поняття «криптовалюта», з метою раціональної побудови системи обліку визначено класифікаційні ознаки криптовалют і виокремлені їх особливості.

Ключові слова: *криптовалюта, нормативне регулювання операцій з криптовалютою, віртуальний актив, цифрова валюта.*

Н. В. Гуріна. Экономическая сущность криптовалюты как методологическая предпосылка отражения ее в бухгалтерском учете

В статье представлены научные позиции по учетному и экономическому позиционированию криптовалюты в Украине, обобщены существующие достижения отечественных и зарубежных исследователей по дефиниции понятия «криптовалюта», разграничены понятия «криптовалюта», «деньги» и «электронные деньги».

По результатам проведенного исследования предложено уточненное определение понятия «криптовалюта», с целью рациональной организации учета определены классификационные признаки криптовалюты и выделены их особенности.

Ключевые слова: *криптовалюта, нормативное регулирование операций с криптовалютой, виртуальный актив, цифровая валюта.*

Постановка завдання. Основним завданням статті є дослідження сутності поняття «криптовалюта», її основних характеристик, виокремлення класифікаційних ознак криптовалют для цілей бухгалтерського обліку.

Актуальність дослідження та постановка проблеми. В умовах розвитку та удосконалення ІТ-технологій збільшуються обсяги операцій, пов'язаних з використанням електронних грошей. На сьогодні у світі нараховують близько 23,1 мільйона власників

криптовалюти з різних країн, серед яких є й Україна. Зокрема, 2019 року 42 громадянами України було задекларовано криптовалюту. І хоча використання цифрової валюти є явищем з обмеженою сферою застосування, проте все більше суб'єктів розглядають її як об'єкт інвестування [4, с. 147]. Це дає підстави розглядати криптовалюту як об'єкт обліку й обумовлює необхідність дослідження її економічної сутності, класифікаційних ознак та особливостей з метою відображення інформації в системі бухгалтерського обліку і фінансовій звітності. Зростанню зацікавленості сприяє й той факт, що інформація про криптовалюту буде актуальною у разі оподаткування доходів, отриманих у результаті її використання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження проблемних питань щодо економічної сутності криптовалют і відображення в обліку інформації про них здійснили В. Д. Базилевич, Я. В. Белінська, Р. Ф. Бруханський, Ф. Ф. Бутинець, З. С. Варналій, Н. О. Гура, І. А. Дерун, Н. І. Дорош, Л. Г. Ловінська, О. П. Новак, О. А. Петрик, О. М. Петрук, І. П. Склярчук, І. В. Спільник, В. О. Шевчук, Т. В. Яцик та інші. Серед зарубіжних учених, які займалися дослідженнями питань щодо криптовалюти, можна виділити таких науковців, як: Ю. Бріггем, Д. Блейк, Б. Нідлз, Е. Хендріксен тощо.

Враховуючи тенденції розвитку і застосування криптовалют, а також нові можливості, які вони надають користувачам, питання сутності та відображення інформації в обліку про них залишаються дискусійними і потребують подальшого дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поява особливого виду активу, який отримав назву «криптовалюта», стала однією з новачій останніх років, яка привертає до себе значну увагу як практиків, так і науковців.

Проте необхідно зазначити, що виникнення криптоактиву – це той випадок, коли нововведення випереджає законодавство, а тому офіційне придбання (виготовлення) та використання криптовалюти як об'єкта обліку залишається юридично неврегульованим [20, с. 295]. Крім того, основна увага приділяється саме технічним аспектам криптовалюти, таким як видобуток (майнінг) та її використання, а це, в свою чергу, заважає повним обсягом дослідити її економічну сутність.

Не є виключенням й Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [15], у якому зазначається, що «віртуальний актив – це цифрове вираження вартості, яким можна торгувати у цифровому форматі або переказувати і яке може використовуватися для платіжних або інвестиційних цілей». У наведеному визначенні відсутня конкретизація, які саме активи належать до складу віртуальних. -

Дещо більше роз'яснень про складові віртуального активу можна отримати з проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо оподаткування операцій з криптоактивами», у якому зазначається, що до віртуальних активів належать криптоактиви, токен-активи та інші віртуальні активи.

На сьогодні науковці дискутують між собою з приводу того, у складі якого з об'єктів обліку можна розглядати криптовалюту: нематеріальних активів, грошових коштів чи фінансових інструментів.

Досить часто відбувається отождення та взаємозаміна понять «гроші», «електронні гроші», «криптоактив», «криптовалюта», «віртуальний актив». Тому перш ніж розглядати

порядок відображення криптовалюти в обліку та звітності, необхідно визначитися з термінологією, спільними та відмінними рисами.

Незважаючи на те, що на законодавчому рівні трактування терміна «криптовалюта» відсутнє, він має велику різноманітність тлумачень.

Узагальнені результати дослідження трактування терміна «криптовалюта» подано в табл. 1.

Проаналізувавши дані табл. 1, необхідно відмітити, що переважна більшість науковців розглядає криптовалюту як цифрову валюту, наділену певними ознаками. А відповідно до Звіту Банку міжнародних розрахунків (Bank for International Settlements) «Digital currencies» під цифровою валютою (англ. – digital currency) розуміють актив, який представлений у цифровому вигляді та має певні грошові характеристики. Тож розберемося, чи можна вважати криптовалюту грошима.

Таблиця 1

Дефініції поняття «криптовалюта»

Джерело	Характеристика терміна
Офіційний сайт Bitcoin [12]	Цифрова валюта, яка використовує криптографію для забезпечення безпеки та перевірки транзакцій у своїй мережі. На відміну від традиційних валют, криптовалюта не вимагає від центрального банку чи будь-якого іншого централізованого органу влади забезпечення безпеки або підтримки контролю над грошовою пропозицією
Офіційний сайт Верховної Ради України [17]	Грошовий сурогат, який не має забезпечення реальною вартістю і не може використовуватися фізичними та юридичними особами на території України як засіб платежу, оскільки це протирічить нормам українського законодавства
Белінська Я. В. [3, с. 13]	Криптовалюта – це децентралізована валюта із захистом від повторного використання, яка базується на досягненнях сучасної криптографії
Желок Т., Бречко О. [7, с. 58]	Стабільний універсальний інструмент глобальних фінансових платежів і одночасно як фінансовий інструмент з високою капіталізацією є конкурентною формою міжнародного переливу капіталу
Вахрушев Д. С., Железов О. В. [5]	Криптовалюта – «особая разновидность электронных денег, функционирование которых основано на децентрализованном механизме эмиссии и обращении и представляющих собой сложную систему информационно-технологических процедур, построенных на криптографических методах защиты, регламентирующих идентификацию владельцев и фиксацию факта их смены»
Карчева Г. Т. [8, с. 28]	Віртуальна інноваційна валюта
Ковальчук Т., Паливода К. [9, с. 4]	Віртуальне джерело фіктивного капіталу
Лубенець І. [10]	Криптовалюта – це вид цифрової валюти, заснований на складних обчисленнях деякої функції, яку легко перевірити зворотними математичними діями, в основі емісії якої є принцип доказу виконання роботи «Proof-of-work»
Молчанова Е., Солодковський Ю. [16, с. 61]	Криптовалюта – фідучіарна цифрова валюта, валютний курс якої встановлюється на підставі вільно плаваючого режиму як результат попиту і пропозиції на валютному ринку з повною відсутністю контролю з боку центробанків

Продовження таблиці 1

Сословський В. Г., Косовський І. О. [11, с. 239]	Засіб розрахунків, який не має матеріальної форми, а існує у вигляді програмного коду, із застосуванням криптографічних методів захисту, випуск та облік якого частіше децентралізований та відомий учасникам розрахунків; а також системою платежів, яку утворюють одиниця розрахунку та операції з нею
Петрук О. М., Новак О. С. [13, с. 50]	Криптовалюта є «неперсоніфікованим платіжним інструментом та обертається поза межами банківської системи в електронному вигляді».
Дерун І. А., Склярчук І. П. [6, с. 167, 169]	Криптовалюта – це децентралізована цифрова валюта, яка є публічно доступною у певній спільноті та є засобом накопичення вартості, може бути використана для придбання реальних товарів та послуг і підтримується технологією блокчейн; криптовалюта є цифровою валютою, яка не повною мірою відповідає всім характеристикам фіатних грошей
Яцик Т. В. [19, с. 387]	Криптовалюта (цифрова валюта) – це особливий електронний платіжний засіб, курс якого підтримується тільки попиту та пропозицією

Джерело: складено автором, опрацювавши джерела [3; 5–13; 16; 17; 19].

Гроші – це загальновідома економічна категорія, під якими розуміють засіб платежу, який приймається в обмін за реалізовану продукцію, товари, виконані роботи, надані послуги.

В. Д. Базилевич під грошовими коштами розуміє «засоби, які перебувають у народному господарстві в готівковій і безготівковій формах і виконують функції засобів обігу, платежу і накопичення» [1, с. 145]. Тобто варто зазначити, що гроші – це актив, який наділений абсолютною ліквідністю.

Розглянемо детальніше, чи відповідає криптовалюта ознакам грошових коштів.

У сфері обміну гроші діють як засіб обігу. Криптовалюта як засіб обігу обслуговується біржами й обмінними пунктами. Багатьма країнами криптовалюта визнається як засіб обміну. Зокрема, у Японії біткойн є законним платіжним засобом, Швейцарський університет прикладних наук приймає оплату за навчання студентів у біткойнах, як оплату криптовалюти приймають такі компанії, як Microsoft, «The New York Times», «Tiger Direct», «CNN» та ін. В Україні близько 20 компаній дають можливість здійснити розрахунок криптовалютою за придбані товари чи отримані послуги. Тобто, здавалося б, криптовалюта цілком виправдовує себе як засіб обігу. Але під час виконання цієї функції виникають певні труднощі, зокрема нестабільність курсу відносно національних валют, яка призводить до виникнення валютного ризику, що виникає в результаті коливання курсу.

Проте, як зазначає В. М. Костюченко [19, с. 387], кожен з недоліків криптовалюти може бути розглянутий як перевага. Так, нестабільність курсу криптовалюти забезпечує максимальне виконання нею такої функції грошей, як функція засобу заощадження (накопичення), оскільки нестабільна вартість перетворює віртуальну валюту на інвестиційно привабливий актив. Але й тут є певні труднощі, які полягають у тому, що накопичення вартості активу у грошовому еквіваленті можливе лише у випадку, коли цінності є регуляторами кількості грошей в обігу [2, с. 31]. А враховувати обмеженість криптовалюти досить проблематично.

Оскільки характерною рисою грошей є їх ліквідність, тобто здатність вільно обмінюватися на будь-який товар, то їх розглядають як загальний еквівалент. Але щодо криптовалюти це не зовсім об'єктивно, враховуючи обмежену кількість компаній, готових проводити розрахунок за допомогою цифрової валюти.

Виділяють ще одну функцію грошей – «світові гроші», яка використовується під час проведення розрахунків між різними країнами. Як правило, таку функцію виконують долар або євро. Проте через відсутність інформації про емітента криптовалюта може виконувати лише роль посередника.

Одним з видів грошей є електронні гроші. Випуск та використання електронних грошей регламентуються ст. 15 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» та Положенням про електронні гроші в Україні, де зазначається, що «електронні гроші – це одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі» [16].

Крім того, Законом України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» визначено перелік операцій з електронними грошима, зокрема:

- випуск електронних грошей може здійснювати виключно банк;
- випуск електронних грошей здійснюється шляхом їх надання користувачам або комерційним агентам в обмін на готівкові або безготівкові кошти;
- банк має право випускати електронні гроші на суму, яка не перевищує суму отриманих ним грошових коштів;
- банк, що здійснює випуск електронних грошей, зобов'язаний погашати випущені ним електронні гроші на вимогу користувача [14].

Як бачимо, майже всі перераховані у Положенні [14] операції передбачають взаємодію емітента електронних грошей з банком, тоді як криптовалюта є «неперсоніфікованим платіжним інструментом та обертається поза межами банківської системи в електронному вигляді» [13, с. 50]. З усього вищенаведеного, можна зробити висновок, що криптовалюта не повною мірою відповідає всім основним характеристикам фідучіарних грошей.

Спробуємо визначитися чи можна розглядати криптовалюту у складі нематеріальних активів. Відповідно до П(С)БО 8 нематеріальний актив – немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований. Під немонетарним активом розуміють усі активи, крім грошових коштів, їх еквівалентів та дебіторської заборгованості у фіксованій (або визначеній) сумі грошей. У березні 2019 р. Комітетом з інтерпретації міжнародної фінансової звітності (IFRIC) був прийнятий документ Holdings of Cryptocurrencies, у якому зазначається, що криптовалюта, яка утримується власником, може вважатися нематеріальним активом, тоді як криптовалюта, яка призначена для продажу, належить до складу запасів. Але де гарантія, що криптовалюта, яка утримується власником, через деякий час не буде реалізована?

Тому, на нашу думку, з метою стандартизації характеристик криптовалюти її доцільно віднести до складу фінансових інструментів. Так, згідно з МСБО 32 під фінансовими інструментами розуміють «будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу в одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструменту капіталу в іншого суб'єкта господарювання». Відповідно до П(С)БО 13 до складу фінансових інструментів можна віднести: фінансові активи, фінансові зобов'язання, інструменти власного капіталу та похідні фінансові інструменти.

Отже, за результатами проведеного дослідження, під криптовалютою пропонується розуміти вид фінансового активу, який існує у вигляді програмного коду та може бути використаний як засіб обміну або розрахунку за придбані товари чи надані послуги.

До особливостей криптовалюти можна віднести її децентралізацію та те, що її вартість формується під дією попиту і пропозиції, які залежать від зовнішніх чинників.

Це підтверджує той факт, що за березень 2020 року види криптовалюти втратили близько третини своєї вартості. Як зазначає ua.korrespondent.net, «...на крипторинку вплинув обвал котирувань акцій світових компаній і нафти на тлі пандемії коронавірусу і цінової війни між Росією і Саудівською Аравією». Крім вказаних особливостей, Я. В. Белінська виділяє такі властивості: «1) нематеріальність (вони містяться виключно в світовій мережі Інтернет); 2) непідконтрольність нікому (навіть самому винахіднику); 3) анонімність (власників виявити неможливо); 4) наявність вартісної основи (на майнінг біткоїнів витрачаються ресурси, але не людські, а комп'ютерні); 5) умовно обмежений ресурс завдяки введенню функції швидкості сумарно видобутих біткоїнів від часу, яка є обернено пропорційна, з часом падає і наближається до нуля. Максимальна кількість біткоїнів очікується обсягом 21 млн до 2025 року; 6) відкритість і доступність для кожного (будь-яка людина може простежити всі трансакції в процесі «майнінгу» будь-якого біткоїна)» [3, с. 13].

Перераховані особливості можна доповнити, відмітивши те, що криптовалюта не створюється органом, який виконує юрисдикційну функцію у сфері випуску грошей, а також те, що утримання криптовалюти не передбачає та не вимагає укладання договору між сторонами.

З метою раціональної побудови системи обліку було запропоновано класифікацію криптовалют (рис. 1).

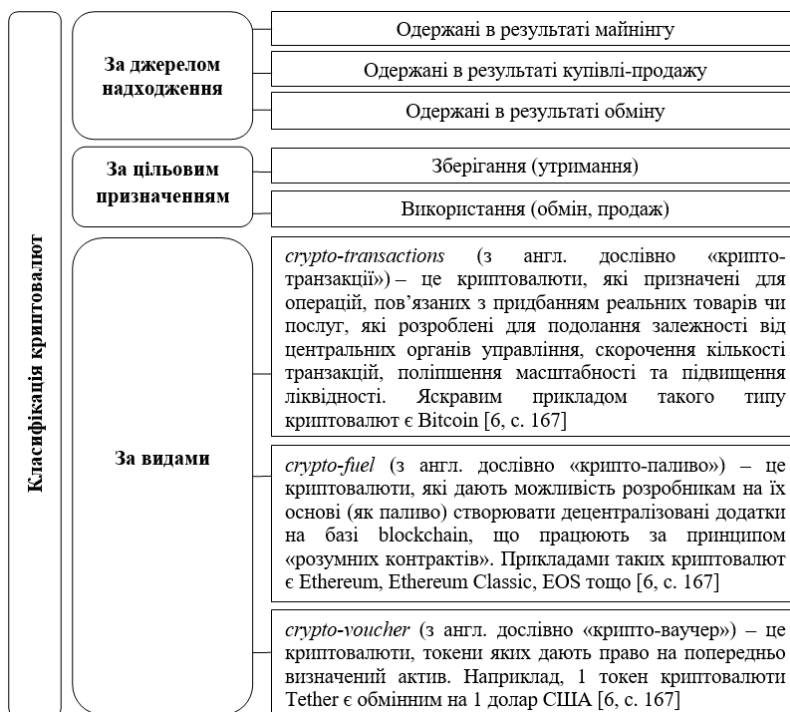

Рис. 1. Класифікація криптовалют

Джерело: запропоновано автором, опрацювавши [6, с. 167].

Запропонована класифікація криптовалют дасть змогу систематизувати облікову інформацію та підвищить оперативність обліку для забезпечення потреб управління.

Висновки. Під час визнання криптовалюти об'єктом бухгалтерського обліку можна виділити ряд проблем, зокрема: відсутність єдиного підходу до трактування поняття «криптовалюта», її класифікаційних ознак через велику кількість різновидів та мети використання.

Криптовалюту, на нашу думку, доцільно розглядати як вид фінансового активу, який існує у вигляді програмного коду та може бути використаний як засіб обміну або засіб розрахунку за придбані товари чи надані послуги.

З метою раціональної побудови системи обліку криптовалют запропоновано виокремити такі класифікаційні ознаки, як: за джерелом надходження, цільовим призначенням та видами.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні особливостей обліку криптовалют, відображенні інформації про них на рахунках бухгалтерського обліку, узагальненні у регістрах та формах звітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилевич В. Д., Льїн В. В. Філософія економіки. Історія: монографія. К.: Знання, 2011. 1198 с.
2. Безверхий К., Кувшинова А. Криптовалюта: гроші чи мильна бульбашка? *Бухгалтерський облік і аудит*. 2018. № 1. С. 29–38.
3. Белінська Я. В. Феномен криптовалюти: сутність, механізм виникнення, проблеми використання. *Економічний вісник. Серія : Фінанси, облік, оподаткування*. 2018. Вип. 2. С. 11–20.
4. Бруханський Р. Ф., Спільник І. В. Криптоактиви у системі бухгалтерського обліку та звітності. *Проблеми економіки*. 2019. № 2 (40). С. 145–156.
5. Вахрушев Д. С., Железов О. В. Криптовалюта как феномен современной информационной экономики: проблемы теоретического осмысления. *Интернет-журнал «НАУКОВЕДЕНИЕ»*. 2014. URL: <https://naukovedenie.ru/PDF/127EVN514.pdf>
6. Дерун І. А., Склярук І. П. Онтологічні аспекти сутності криптовалюти та її відображення в обліку. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2018. № 11(39). С. 163–170.
7. Желюк Т., Бречко О. Використання криптовалюти на ринку платежів: нові можливості для національних економік. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2016. № 3. С. 50–60.
8. Карчева Г. Т., Нікітчук С. М. Віртуальні інноваційні валюти як валюти майбутнього. *Фінансовий простір*. 2015. С. 24–30.
9. Ковальчук Т., Паливода К. Цифрова валюта як віртуальне джерело фіктивного капіталу. *Банківська справа*. 2014. № 1–2. С. 3–11.
10. Лубенець І. Огляд цифрових криптовалют. Блог експертів про фінанси. 2014. URL: http://www.prostoblog.com.ua/lichnye/byudzhet/obzor_tsifrovyh_k_riptovalyut
11. Молчанова Е., Солодковський Ю. Глобальна сервісна природа сучасних криптовалют. *Міжнародна економічна політика*. 2014. № 1. С. 60–79.
12. Офіційний сайт Bitcoin. URL: <https://bitcoin.org/uk/>
13. Петрук О. М., Новак О. С. Сутність криптовалюти як методологічна передумова її облікового відображення. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 4 (82). С. 48–55.

14. Положення про електронні гроші в Україні: Постанова Національного банку України від 24 грудня 2010 р. за № 1336/18631 (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10/paran19#n19>

15. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20>

16. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2346-III (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-142>

17. Роз'яснення щодо правомірності використання в Україні «віртуальної валюти / криптовалюти» Bitcoin від 10.11.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/p0435500-14>

18. Сословський В. Г., Косовський І. О. Ринок криптовалют як система. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: зб. наук. пр. 2016. № 2 (21). С. 236–246.

19. Яцик Т. В. Сутність криптовалюту та етапи її розвитку у фінансовому обліку. *Молодий вчений*. 2018. № 3. С. 385–390.

20. Яцик Т. В. Поняття криптоактивів у системі фінансового обліку. *Молодий вчений*. *Економічні науки*. 2019. № 2 (66). С. 295–298.

REFERENCES

1. Bazylevych, V. D., Il'in, V. V. (2011). *Filosofii ekonomiky. Istoriia* [Philosophy of economics. History]. Kyiv: Znannia.

2. Bezverkhij, K., Kuvshynova, A. (2018). Kryptovaliuta: hroshi chy mylna bulbashka? [Crypto-currency: money or soap bubble?]. *Bukhhalterskyj oblik i audyt*, (1), 29–38.

3. Belinska, Ya. V. (2018). Fenomen kryptovaliuty: sutnist, mekhanizm vynyknennia, problemy vykorystannia [Phenomenon crystals: satisfaction, mechanism of completion, use challenges]. *Ekonomichnyj visnyk. Serii: Finansy, oblik, opodatkuvannia*, (2), 11–20.

4. Brukhanskij, R. F., Spilnyk, I. V. (2019). Kryptoaktyvy u systemi bukhhalterskoho obliku ta zvitnosti [Crypto Assets in the System of Accounting and Reporting]. *Problemy ekonomiky*, (2 (40)), 145–156.

5. Vakhrushev, D. S., Zhelezov, O. V. (2014). Kryptovaliuta kak fenomen sovremennoj ynformatsionnoj ekonomyky: problemy teoretycheskoho osmysleniya [Cryptocurrency as a phenomenon of the modern information economy: problems of theoretical understanding]. *Ynternet-zhurnal «NAUKOVEDENYE»*. URL: <https://naukovedenie.ru/PDF/127EVN514.pdf>

6. Derun, I. A., Skliaruk, I. P. (2018). Ontolohichni aspekty sutnosti kryptovaliuty ta ii vidobrazhennia v obliku [The ontological aspects of the essence of cryptocurrency and its display in accounting]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia», serii «Ekonomika»*, (11(39)), 163–170.

7. Zheliuk, T., Brechko, O. (2016). Vykorystannia kryptovaliuty na rynku platezhiv: novi mozhlyvosti dlia natsional'nykh ekonomik [The use of cryptocurrencies on the payment market: new opportunities for national economies]. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, (3), 50–60.

8. Karcheva, H. T., Nikitchuk S. M. (2015). Virtualni innovatsijni valiuty iak valiuty majbutnoho [Innovative virtual currency as a currency of the future]. *Finansovyy prostir*, (2(18)), 24–30.
9. Kovalchuk, T., Palyvoda, K. (2014). Tsyfrova valyuta yak virtualne dzherelo fiktyvnogo kapitalu [Digital currency as a virtual source of fictitious capital]. *Bankivska Sprava*, (1–2), 3–11.
10. Lubenets, I. (2014). Ohliad tsyfrovyykh krypto valiut [Review of digital cryptocurrencies]. Bloh ekspertiv pro finansy. URL: http://www.prostoblog.com.ua/lichnye/byudzhzet/obzor_tsifrovyyh_k_riptovalyut
11. Molchanova, E., and Solodkovskiy, Yu. (2014). Hlobalna servisna pryroda suchasnykh kryptovaliut [The global service nature of modern crypto currencies]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka*, (1 (20)), 60–79.
12. Oficijnyj sajt Bitcoin [The official Bitcoin site]. URL: <https://www.bitcoin.com/info/bitcoinglossary>
13. Petruk, O. M., & Novak, O. S. (2017). Sutnist kryptovaliuty yak metodolohichna peredumova yii oblikovoho vidobrazhennia [The essence of cryptanalytic as a methodological prerequisite accounting reflection]. *Visnyk ZhDTU – Journal IGTU*, (4(82)), 48–55.
14. Natsionalnyi bank Ukrainy. (24.12.2010). Polozhennia pro elektronni hroshi v Ukraini: Postanova Natsionalnoho banku Ukrainy [Regulations on electronic money in Ukraine: Resolution of the National Bank of Ukraine]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10/paran19#n19>.
15. Verkhovna Rada Ukrainy. (06.12.2019). Pro zapobihannia ta protydiuu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyschennia: Zakon Ukrainy [About prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of proliferation of weapons of mass destruction: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20>
16. Verkhovna Rada Ukrainy. (05.04.2001). Pro platizhni systemy ta perekaz koshtiv v Ukraini: Zakon Ukraini [About payment systems and funds transfer in Ukraine: Law of Ukraine]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14_2
17. Natsionalnyi bank Ukrainy. (10.11.2014). Roziasnennia schodo pravomirnosti vykorystannia v Ukraini «virtualnoi valiuty/kryptovaliuty» Bitcoin [Clarification on the legality of using «virtual currency / cryptocurrency» Bitcoin in Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0435500-14>
18. Soslovskiy, V. H., Kosovskiy, I. O. (2016). Rynok kryptovaliut iak systema [Cryptocurrency market as a system]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, (2 (21)), 236–246.
19. Yatsyk, T. V. (2018). Sutnist kryptovaliuty ta etapy yii rozvytku u finansovomu obliku [The essence of cryptography and the stages of its development in financial accounting]. *Molodyi vchenyi*. (vol. 3 (55)), 385–390.
20. Yatsyk, T. V. (2019). Poniattia krypto-aktyviv u systemi finansovoho obliku [The concept of crypt assets in the financial accounting system]. *Molodyi vchenyi. Ekonomichni nauky*, (2 (66)), 295–298.

Nataliia V. Hurina, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, University of the State Fiscal Service of Ukraine

Economic Essence of Cryptovoluty as a Methodological Prerequisite for Its Reflection in Accounting

The emergence of this type of asset as «cryptocurrency» can be considered one of the innovations of recent years, which attracts the attention of both practitioners and scientists.

However, it should be noted that the official acquisition (manufacture) and use of cryptocurrency as an object of accounting remains legally unregulated. In addition, research focuses on the technical aspects of cryptocurrency, such as mining and its use, which does not fully explore its economic essence as an object of accounting.

Accounting science and practice were not ready for the challenges of the crypto industry. To date, there is no clear method of cryptocurrency accounting at the legislative level. However, digital technologies and virtual markets continue to develop dynamically, and their developments – to be implemented in the practice of business entities.

The purpose of the study is to analyze such an economic phenomenon as cryptocurrency and the formation of appropriate methodological approaches to its accounting, which requires the identification of the object, the study of methods of its evaluation.

Methods: analysis, comparison.

The article examines the economic essence of the concept of «cryptocurrency», presents various scientific positions on accounting and economic positioning of cryptocurrencies in Ukraine, summarizes the existing achievements of domestic and foreign researchers on the interpretation of cryptocurrencies, distinguishes between «cryptocurrencies», «money» and «electronic money».

As a result of the study, it was proved that on a number of grounds cryptocurrencies do not meet the definition of «money». Using a functional approach to the interpretation of cryptocurrency as an object of accounting and methods of comparison and analogy, the order of its reflection as a kind of financial instruments is substantiated. In addition, in order to rationally build an accounting system, a classification of cryptocurrencies was proposed.

The results of the study will provide an opportunity to determine the valuation of cryptocurrency, the order of reflection of information about it on the accounts and generalization in the reporting forms.

Key words: *cryptocurrency, normative regulation of cryptocurrency operations, virtual asset, digital currency.*

Стаття надійшла до редакції 8 травня 2020 року